

Memo

Datum:
21 februari 2019

Onderwerp: Collegebesluit Individuele Studietoelage

Ter attentie van: Gemeenteraad Barneveld

Afzender: College van burgemeester en wethouders

Op 19 februari jl. heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met een voorstel inzake de Individuele Studietoelage. Hierbij bieden wij u dit ter informatie aan. Wij informeren u in dit verband tevens over de motie van het lid Raemakers c.s. met betrekking tot de Individuele Studietoelage (TK 2018–2019, 34 352, nr. 147).

In de commissievergadering van woensdag 19 september 2018 heeft Wethouder van de Burgwal toegezegd de lokale invulling van de regeling Individuele Studietoelage tegen het licht te houden en de uitkomsten hiervan, met inbegrip van eventuele verbetermaatregelen, in het eerste kwartaal van 2019 te delen met de raad. Daarbij worden ook de uitkomsten van evaluatieonderzoek van de Inspectie SZW naar de regeling meegenomen. Het college geeft met dit besluit invulling aan deze toezegging.

Het college vindt dat ook studenten met een beperking die thuis wonen, moeite kunnen ervaren bij het volgen van een studie en daarom een steuntje in de rug verdienen. Het college heeft daarom besloten het criterium in de beleidsregels te laten vervallen dat de student uitwonend moet zijn om in aanmerking te komen voor de studietoelage. Vanaf heden is de studietoelage daarom ook voor thuiswonende studenten met een beperking beschikbaar.

Het college heeft besloten de hoogte van de Individuele Studietoelage van € 110 vooralsnog te handhaven. Deze ligt rond het landelijk gemiddelde. Reeds dit voorjaar komt de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met plannen om de effectiviteit van de studietoelage te vergroten. De plannen hebben betrekking op de hoogte van de toeslag en de plek van de regeling binnen het socialezekerheidsstelsel. Om een stapeling van beleidswijzigingen te voorkomen, acht het college het juist de voornemens van de staatssecretaris af te wachten.

Op dinsdag 12 februari heeft de Tweede Kamer ingestemd met een motie waarin de Regering wordt opgeroepen bij de aanpassing van de Individuele Studietoelage ernaar te streven te komen tot een regeling die vergelijkbare hoogte en criteria kent als de studieregeling in de Wajong 2010. Daarbij is de Regering opgeroepen om de optie te onderzoeken om de toeslag door Dienst Uitvoering en Onderwijs (DUO) te laten uitbetalen.

gemeente
Barneveld

Zaaknr. 1097920

Collegevoorstel

Onderwerp:

Collegevoorstel inzake Individuele Studietoeslag

Gevraagde beslissing:

Voorgesteld wordt:

1. Artikel 16 sub a van de Participatiebeleidsregels, op basis waarvan studenten die thuis wonen bij hun ouders niet in aanmerking komen voor de Individuele Studietoeslag, met ingang van de bekendmaking van dit besluit te laten vervallen.
2. De hoogte van het bedrag van de Individuele Studietoeslag te handhaven.
3. Actieve voorlichting te geven over de Individuele Studietoeslag en de procedure om voor deze toeslag in aanmerking te komen.
4. De kosten ad € 12.000 te dekken door verlaging van de incidentele begrotingsruimte 2019.
5. De kosten genoemd bij punt 4 op te nemen in de kadernota 2020-2023 teneinde het benodigde budget structureel beschikbaar te stellen.
6. Voormeld bedrag te laten autoriseren door de raad via de maandrapportage (rubriek F).
7. Het onderhavige collegevoorstel ter kennisname aan te bieden aan de raad.

Raad

- ☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
- ☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum: 8 januari 2019

Steller: J.J. Westert

Afd: Team Beleid (SOC)

Aantal bijlagen

Afd.hoofd:

Portefeuillehouder

Wd Burgwal

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispunt :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispunt :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris	<i>[Handwritten signature]</i>		
Burgemeester	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder A. de Kruijf	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder P.J.T. van Daalen	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder A.H. van de Burgwal	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal	<i>[Handwritten signature]</i>		

Beslissing burgemeester en wethouders :

13 FEB. 2019

Nummer op besluitenlijst:

7105.

Conform advies.

G.

1. Inleiding

Op 13 juni 2018 heeft het college een raadsmemo gedeeld met betrekking tot de Individuele Studietoelage (verder: IST). De IST heeft als doel om jongeren van 18 jaar of ouder die onderwijs volgen maar door een arbeidsbeperking niet kunnen bijverdienen een tegemoetkoming te geven. In de memo IST wordt onder meer de aard en het doel van de regeling nader toegelicht, alsmede de hoogte en de voorwaarden die gelden om aanspraak te maken op deze regeling. Naar aanleiding van het aangekondigde onderzoek van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) naar de uitvoering van de IST in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en mogelijke verbetermogelijkheden, wordt in de memo voorgesteld de uitvoering van de regeling nader te bekijken en te onderzoeken of aanpassing gewenst is.

Tijdens de commissievergadering van 19 september 2018, geagendeerd op verzoek van de fracties van Lokaal Belang en Pro'98, is de genoemde raadsmemo besproken. Het college is expliciet verzocht om het criterium op basis waarvan studenten die thuis wonen (bij hun ouders) niet in aanmerking komen voor de individuele studietoelage te heroverwegen, stil te staan bij de hoogte van het bedrag en de (on)bekendheid van de regeling. Wethouder Van de Burgwal heeft toegezegd aan de hand van de uitkomsten van het evaluatieonderzoek van de Inspectie SZW de lokale invulling van de regeling op de genoemde onderdelen tegen het licht te houden en de uitkomsten hiervan, met inbegrip van eventuele verbetervoorstellen, in het eerste kwartaal van 2019 te delen met de raad.

Op 18 december 2018 heeft Staatssecretaris Van Ark het onderzoeksrapport van de Inspectie SZW aan de Tweede Kamer gezonden. In het onderhavige voorstel worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen samengevat. In het licht hiervan (par. 2) wordt de lokale praktijk besproken en worden enkele voorstellen tot wijziging gedaan (par. 3).

2. Evaluatierapport

Evaluatie Individuele Studietoelage

De Inspectie SZW concludeert dat aanzienlijk minder personen dan voorzien gebruik maken van de IST. Hiervoor noemt de Inspectie verschillende verklaringen.

Allereerst is de kring van rechthebbenden onder de Wajong 2010 ruimer dan onder de Participatiewet. Bovendien is de doelgroep IST niet eenvoudig bereikbaar voor gemeenten. Terwijl jongeren met een arbeidsbeperking onder de Wajong vrijwel automatisch in de regeling studieregeling terechtkwamen, dienen zij nu zelf de IST aan te vragen. Gemeenten kunnen jongeren op de regeling attenderen, maar het feit dat zij nog onderwijs volgen maakt dat zij voor gemeente moeilijker te bereiken zijn. Andersom vinden scholen het lastig jongeren te informeren, aangezien zij veelal uit verschillende gemeenten afkomstig zijn, die ieder hun eigen – op de lokale situatie toegesneden – beleidskeuzes maken.

Voorts stelt de Inspectie SWZ vast dat de door gemeenten gehanteerde bedragen zeer uiteenlopen; deze liggen tussen een maandbedrag van € 30 tot € 360.

Wat opvalt, is dat door veel respondenten en door de Inspectie gesproken organisaties de IST – als onderdeel van het lokale armoedebelief – als een 'vreemde eend in de bijt' worden getypeerd. De door de Inspectie opgetekende verbetervoorstellen hebben dan ook hoofdzakelijk betrekking op centralisatie van het instrument, bijvoorbeeld door dit te beleggen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs. Aldus worden de verschillen tussen gemeenten gelijkgetrokken, wordt meer samenhang gecreëerd met andere regelgeving en de doelgroep beter bereikt. De aanbevelingen vergen dus ingrepen op Rijksniveau.

Aanpassing regeling

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid herkent dat de huidige in de Participatiewet opgenomen regeling aanpassing behoeft, om de regeling beter aan haar doel te laten beantwoorden (zie kamerbrief 18 december 2018, TK 2018-19, 34 352, nr.138). Samen met de betrokken belangen- en cliëntenorganisaties wordt nu nagegaan op welke wijze de IST het beste kan worden aangepast. Nog dit voorjaar verwacht de staatssecretaris de kamer te

informerend over de te nemen maatregelen teneinde de effectiviteit van de regeling en het bereik van de doelgroep te vergroten.

3. Voorstel

Tegen de geschetste achtergrond – daarbij rekening houdend met de voorgenomen wijziging van de wettelijke regeling – wordt het volgende voorgesteld:

3.1 *Schrappen uitwonend-criterium*

Voorgesteld wordt om artikel 16 sub a van de Participatiebeleidsregels op basis waarvan studenten die thuis wonen bij hun ouders niet in aanmerking komen voor de individuele studietoelage te schrappen. Als gevolg van de voorgestelde wijziging maken zowel studenten die thuis wonen als die uitwonend zijn aanspraak op de IST. Voor wijziging van de Participatiebeleidsregels is een collegebesluit nodig.

Door het uitwonend-criterium te schrappen, doen we recht aan het feit dat ook thuiswonende studenten met een arbeidsbeperking moeite kunnen ondervinden bij het volgen van een studie en daarbij een financieel steuntje in de rug verdienen. Voorts verwachten wij dat het criterium in een mogelijk nieuwe regeling vanuit het Rijk geen plek krijgt.

3.2 *Continuering hoogte IST*

Wij stellen voor de hoogte van de IST te continueren. Uit het evaluatierapport kan worden afgeleid dat de hoogte van de IST gemiddeld in Nederland neerkomt op € 110.

De IST in Barneveld wijkt dus niet veel af van het landelijk gemiddelde. Niet in de laatste plaats is de kans reëel dat de IST op relatief korte termijn uit het lokale armoedebestrijdingsbeleid wordt gehaald en meer centraal wordt georganiseerd, al dan niet ondergebracht bij de bestaande studieregelingen. Op die manier worden de verschillen tussen de gemeente gelijkgetrokken. Gelet op het feit dat de staatssecretaris reeds dit voorjaar voornemens is haar plannen hieromtrent te presenteren, komt het ons prematuur voor nu de hoogte aan te passen. Het college stelt voor eerst de komende plannen van de staatssecretaris hierover af te wachten.

3.3 *Actieve voorlichting*

Jongeren die aanspraak maken op de regeling zouden op de hoogte moeten zijn van het bestaan ervan. Gelet op het feit de precieze doelgroep onbekend en derhalve moeilijk te bereiken is, willen we in algemene zin voorlichting geven over de regeling. Concreet kan dit plaatsvinden door het ontsluiten van informatie over de regeling op de website, het opnemen van informatie over de regeling in informatiemateriaal voor inwoners met een laag inkomen en het informeren van contactpersonen van scholen voor speciaal onderwijs en belangen- en cliëntenorganisaties. Om verwarring onder de doelgroep en bij organisaties te voorkomen, dienen we in de communicatie waar nodig ook aandacht besteden aan het feit dat de regeling mogelijk op korte termijn verandert.

Het onderhavige voorstel is voorgelegd aan de Klankbordgroep Werk & Inkomen. Deze heeft hierop met instemming gereageerd.

4. Beoogd effect

Door het verruimen van de doelgroep en het geven van actieve voorlichting, verwachten we dat het gebruik van de regeling zal toenemen zodat meer studenten met een studiebeperking een financieel steuntje in de rug krijgen. Aangezien het aantal jongeren met een functiebeperking niet wordt geregistreerd, is niet bekend hoeveel (extra) studenten een beroep zullen doen op de regeling IST. Door het gemeenteloket SZW werd eind 2014 een instroom van 20 personen geraamd voor een gemeente van 100.000 inwoners. Vertaald naar de situatie in gemeente Barneveld gaan wij uit van ongeveer 10 personen per jaar.

5. Argumenten

Werkgevers zijn vaak terughoudend om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. De drempel om een persoon met een arbeidshandicap een contract aan te bieden wordt lager wanneer diegene met succes een studie heeft afgerond. Het hebben van een opleiding is temeer relevant, nu de vraag naar laaggeschoold personeel onder druk staat.

Veel studenten combineren hun studie met een bijbaan. Voor jongeren met een arbeidsbeperking is het echter vaak lastig om een studie te combineren met een bijbaan. Door hen een tegemoetkoming te verschaffen, worden deze jongeren gestimuleerd om toch een studie te volgen. Kortom, het volgen van een studie verbetert de positie op de arbeidsmarkt. Het hebben van werk is van belang, niet alleen vanwege de financiële opbrengsten, maar ook vanwege de ontplooiingsmogelijkheden, zowel individueel als in relatie tot anderen.

Door de IST voortaan beschikbaar te maken voor jongeren die thuis wonen en actieve voorlichting te geven, leveren we een bijdrage aan de zelf- en samenredzaamheid van jongeren met een arbeidsbeperking.

6. Financiën

Door het laten vervallen van het criterium 'uitwonend' is de verwachting dat 10 personen gebruik zullen maken van de regeling. Op jaarbasis bedraagt de prognose van de kosten 10 personen x € 102 (tegemoetkoming per maand) x 12 maanden afgerond € 12.000. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken door verlaging van de incidentele begrotingsruimte 2019. Teneinde de kosten structureel beschikbaar te stellen, worden deze opgenomen in de kadernota 2020-2023.